

“Το μήνυμα της γιορτής της Ζωοδόχου Πηγής”

/ Γνώμες

Πατήρ Μελέτιος Απ. Βαδραχάνης

Η Εκκλησία μας κάθε χρόνο γιορτάζει, την Παρασκευή της Διακαινησίμου εβδομάδος, την εορτή της Ζωοδόχου ή Ζωηφόρου Πηγής. Η εορτή αυτή καθιερώθηκε ως εξής. Στη Κων/πολη, τον 5ο αιώνα, ανευρέθη υπό του βασιλέως Λέοντος Α΄ του Θρακός (457-474), του επικαλουμένου Μακέ(λ)λη, αγίασμα της Παναγίας, πλησίον του οποίου ο βασιλεύς έκτισε μεγαλοπρεπέστατο ναό αφιερωμένο στη Ζωοδόχο ή Ζωηφόρο Πηγή, δηλαδή την Παναγία μας. Η Παναγία μας ονομάζεται έτσι, γιατί δέχθηκε μέσα στα σπλάχνα της τον χορηγό και εξουσιαστή της ζωής τον Χριστό. Έτσι για το αγίασμα που ανέβλυζε συνεχώς και παρείχε ιάσεις δίπλα στο ναό δεν μπορούσε να υπάρξει καλύτερο όνομα. Τα εγκαίνια του ναού αυτού ετελέσθησαν την Παρασκευή της Διακαινησίμου εβδομάδος και έκτοτε καθιερώθηκε να γιορτάζει η Εκκλησία μας τη μνήμη των εγκαίνιων αυτού του ναού κάθε χρόνο την ίδια μέρα.

Ο ναός αυτός υπέστη κατά καιρούς διάφορες καταστροφές από σεισμούς και επιδρομές εχθρών, με μεγαλύτερη καταστροφή κατά την τουρκοκρατία, οπότε

κατεδαφίσθη ολοσχερώς. Ανοικοδομήθηκε και πάλι το 1833-1834 (εντός 15 μηνών) επί σουλτάνου Μαχμούτ του Β΄ και πατριάρχου Κωνσταντίου του Α΄. Είναι ο γνωστός ναός της Ζωοδόχου Πηγής του Μπαλουκλή. Ο περιηγητής Gerlach (1576) αναφέρει για πρώτη φορά τους θρυλικούς ιχθύς εκ των οποίων προήλθε και η τουρκική ονομασία Μπαλουκλή (Θ.Η.Ε. 5,1242).

Έτσι την Παναγία μας, που την τιμάμε όλη την διάρκεια της Σαρακοστής με την ακολουθία των Χαιρετισμών, την τιμάμε και αμέσως μετά την ανάσταση με τη γιορτή της Ζωοδόχου Πηγής. Θα λέγαμε ότι η γιορτή αυτή είναι και η πρώτη θεομητορική γιορτή μετά την ανάσταση του Χριστού. Και η γιορτή αυτή δεν είναι τόσο η ανάμνηση του σπουδαίου αυτού γεγονότος, της ευρέσεως δηλαδή του αγιάσματος της Παναγίας μας και της ανεγέρσεως του ναού, όσο ένας πανηγυρισμός και μία υπενθύμιση της ζωντανής πραγματικότητας, ότι η Παναγία μας -κατ' άνθρωπον- είναι η πηγή της ζωής. Ότι ο Χριστός είναι η αληθινή ζωή. Ότι ο Χριστός μας είναι ο χορηγός της ζωής.

Λέγει ο Μωυσής στο Δευτερονόμιο (8,3)· «Ο Θεός σας ταλαιπώρησε, σας άφησε και πεινάσατε και μετά σας έστειλε το μάννα, που δεν το ξέρανε οι πατέρες σας. Και το έκανε αυτό για να αντιληφθείτε «ότι ουκ επ' άρτω μόνω ζήσεται ο άνθρωπος, αλλ' επί παντί ρήματι τω εκπορευομένω δια στόματος Θεού». Δηλαδή ο άνθρωπος ζει θαυματουργικά ακόμη κι όταν δεν υπάρχουν τα υλικά εφόδια, όταν το θέλει ο Θεός. Έτσι οι Ισραηλίτες ενώ πέρασαν σαράντα χρόνια πεζοπορώντας στην έρημο, εν τούτοις, τα ρούχα τους και τα παπούτσια τους δεν πάλιωσαν και δεν φθάρθηκαν, τα δε πόδια τους δεν πιάσανε κάλους (Δευτ. 8,4). Το ρητό αυτό του Δευτερονομίου το ανέφερε ο Χριστός στους πειρασμούς του, όταν ο διάβολος του είπε να κάνει τις πέτρες ψωμιά. Ο Χριστός ως άνθρωπος, όπως και ο Μωυσής και ο Ηλίας, έζησαν σαράντα μερόνυχτα χωρίς τροφή με τη δύναμη του Θεού. Εδώ είναι και το νόημα της νηστείας. Λέμε· «δεν μπορώ να ζήσω χωρίς κρέας και χωρίς γάλα και τις άλλες αρτύσιμες τροφές». Κι όμως απαιτεί η Εκκλησία μας να νηστεύσουμε, για να μας διδάξει ότι ο Θεός δίνει ζωή· όχι οι τροφές αυτές καθ' εαυτές. Συνήθως εμείς νομίζουμε πως οι ανάλογες θερμίδες που λαμβάνουμε καθημερινά αυτές μας συντηρούν στη ζωή. Επίσης νομίζουμε ότι η υλική τροφή έχει ζωτικές ουσίες από μόνη της και συνεπώς έχει τη δύναμη να μας ζωοποιεί. Ενώ στην πραγματικότητα ακόμη και οι τροφές μας συντηρούν, διότι υπάρχει η θεία ενέργεια μέσα σ' αυτές. Η τροφή από μόνη της δεν έχει ζωή και δεν μπορεί να δώσει ζωή.

Αν παρατηρήσουμε με προσοχή τα δελτία ειδήσεων των μέσων ενημερώσεως ή διαβάσουμε πολιτικά και στρατιωτικά περιοδικά, θα διαπιστώσουμε ότι συνεχώς μιλάνε για «ζωτικά εδάφη» ή «για ζωτικά συμφέροντα» ή για «ζωτικές ανάγκες».

Και τα λέμε αυτά, διότι έχει απομακρυνθεί ο άνθρωπος από την αλήθεια του ευαγγελίου τόσο, ώστε να πιστεύει ότι τα εδάφη που έχουν πετρέλαιο ή ουράνιο ή πολύτιμα μεταλλεύματα, ή τα υλικά συμφέροντα που έχει σε διαφόρους τομείς αυτά είναι που του χορηγούν ζωή. Και, χάριν αυτής της υλικής ζωής που νομίζει ότι αυτά του χορηγούν, κάνει πολέμους αιματηρότατους, καταστρέφει οικολογικά τον πλανήτη μας, καταστρέφει τον πολιτισμό μας, βυθίζει στο πένθος και στον πόνο μεγάλα τμήματα της γης. Κι ενώ κάθε κράτος διώκει απηνώς τους ληστές, δολοφόνους, τρομοκράτες που βρίσκονται στην επικράτεια του, εν τούτοις, σε κρατικό επίπεδο εφαρμόζει τις ίδιες μεθόδους με τους εκτός νόμου ευρισκομένους πολίτες του. Να η κατάντια που φθάνουμε, λόγω της ειδωλολατρίας μας και της αλλοτριώσεως μας από το Θεό.

Εκτός όμως από την υλική ζωή που παρέχει ο Θεός, την παροδική και θνητή, παρέχει και την αιώνια, την άφθαρτη, την ουράνια. Η ζωή η επί γης έχει μικρή αξία αυτή καθ' εαυτή. Η ζωή η αιώνια έχει την αιώνια αξία. Δεν μας έπλασε ο Θεός για να ζούμε εξήντα ή εβδομήντα ή περισσότερα ή λιγώτερα χρόνια. Είμαστε λογικά όντα αθάνατα. Σε τρία- τέσσερα εκατομμύρια είδη ζώων, μόνο ο άνθρωπος έχει λογική, συνείδηση, πολιτισμό, πόθο αιωνιότητας. Μόνο ο άνθρωπος τα έχει αυτά, γιατί μόνο ο άνθρωπος πλάστηκε γι' αυτό το σκοπό.

Στο κατά Ιωάννη ευαγγέλιο, στο 6ο κεφάλαιο, ο Χριστός, αφού τον αναζήτησαν οι Εβραίοι για να τον συναντήσουν, μετά το θαύμα του χορτασμού των πεντακισχυλίων, τους είπε· «με ζητάτε όχι γιατί είδατε θαύματα, αλλά γιατί φάγατε από τους άρτους και χορτάσατε. Τα ενδιαφέροντά σας είναι κυρίως υλικά. Μη ενδιαφέρεσθε όμως αποκλειστικά και μόνο για την τροφή που φθείρεται, αλλά κυρίως να ενδιαφέρεσθε για την τροφή που μένει άφθαρτη και σας χαρίζει την αιώνια ζωή και την οποία τροφή θα σας δώσει ο υιός του ανθρώπου». Μετά απ' αυτή τη σύσταση και επειδή τον προκάλεσαν οι Εβραίοι να κάνει ένα θαύμα παρόμοιο με το θαύμα που έκανε ο Μωυσής, όταν τους έδινε το μάννα από τον ουρανό, ο Χριστός τους είπε ότι ο Μωυσής τους έδωσε τον άρτο από τον ουρανό, αλλά ο πατέρας μου σας δίδει αυτή τη στιγμή τον άρτο από τον ουρανό αλλά τον αληθινό άρτο». Το μάννα ήταν μεν τροφή από τον ουρανό αλλά υλική. Διατηρούσε μόνο την βιολογική ζωή. Ο αληθινός άρτος δίνει την αιώνια ζωή.

Μετά την αποκάλυψη αυτή, ο Χριστός είπε πολύ βαρυσήμαντα αλλά και πολύ ακατανόητα και παράδοξα λόγια. «Ο πατέρας μου δίνει τον άρτον τον εκ του ουρανού, τον άρτο τον αληθινό, αυτόν που δίνει ζωή στον κόσμο». Και όταν του είπαν οι Εβραίοι να τους δώσει απ' αυτό τον άρτο, εκείνος τους αποκάλυψε ότι· «Εγώ ειμί ο άρτος της ζωής», δηλαδή ο άρτος που δίνει ζωή. «Αυτός που έρχεται κοντά μου δεν θα πεινάσει, κι αυτός που πιστεύει σε μένα δεν θα διψάσει ποτέ».

Άρχισαν να γογγύζουν οι Εβραίοι, γιατί ο Χριστός ονόμασε τον εαυτό του «άρτο ζωής». Όταν τους χόρτασε υλικά με θαύμα, δεν γόγγυσαν και τον θεωρούσαν προφήτη και ήθελαν να τον κάνουν βασιλιά. Τώρα όμως που αντιλαμβάνονται ότι χάνουν το υλικό φαγοπότι γογγύζουν. Να ποια είναι τα κύρια ενδιαφέροντα των ανθρώπων.

Ο Χριστός όμως το επανάλαβε ξανά και τους είπε ότι οι πατέρες τους φάγανε στην έρημο το μάννα, που το θεωρούσαν άρτο ουράνιο, αλλά πεθάνανε. Ενώ ο άρτος αυτός, που είναι ο εαυτός του, όποιος τον τρώγει δεν πεθαίνει. Άρα προσέξτε· σας ελευθερώνω από τον θάνατο· μην έχετε το νου σας όλο στην φθαρτή ζωή και τροφή. «Εγώ ειμί ο άρτος ο ζων», δηλαδή ο ζωντανός άρτος, «ο εκ του ουρανού καταβάς. Εάν τις φάγη εκ τούτου του άρτου ζήσεται εις τον αιώνα. Και ο άρτος δε ον εγώ δώσω, η σάρξ μου εστίν, ην εγώ δώσω υπέρ της του κόσμου ζωής. Ο τρώγων μου την σάρκα και πίνων μου το αίμα έχει ζωήν αιώνιον, και εγώ αναστήσω αυτόν εν τη εσχάτη ημέρα...ο τρώγων μου την σάρκα και πίνων μου το αίμα εν εμοί μένει καγώ εν αυτό». Με τα λόγια αυτά ο Χριστός αποκαλύπτει ότι την αληθινή και αιώνια ζωή την αποκτά κανείς με τη συμμετοχή του στο μυστήριο της θείας ευχαριστίας.

Να λοιπόν το μήνυμα της γιορτής της Ζωοδόχου Πηγής. Μας υπενθυμίζει, για άλλη μια φορά, ότι η Παναγία μας γέννησε τον Χριστό, ο οποίος είναι η ζωή και ο χορηγός της ζωής. Ο χορηγός υλικής και πνευματικής ζωής, θνητής και αθανάτου, φθαρτής και αφθάρτου. Και ότι με τα μυστήρια της Εκκλησίας μας μπορούμε και εμείς να ενωθούμε με το Χριστό και ν' αποκτήσουμε ζωή αιώνια, αληθινή, ευτυχισμένη.